

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Reinbeiting på dyrka mark

Pål Thorvaldsen, NIBIO Tjøtta

Bakgrunn:

- Arealkonflikt – deler av landbruksnæringa på Dønna hevder store negative konsekvenser fra reinbeite på avlingsnivå og innmarksareal
- Initiert av Landbrukskontoret i kommunene Dønna og Herøy i 2018
- Dønna brukes som vinterbeiteområde av en reineier

Finansieringskilder:

- Troms og Finnmark fylkeskommuner, *“Arktis 2030”*
- Statsforvalteren i Trøndelag, *“Konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og landbruk”*
- Nordland FK, NIBIO og kommunene Dønna, Herøy og Alstahaug

Studieområde:

Dønna kommune på kysten av Helgeland

Areal: 74,6 km² hvorav 14% (10,5 km²) er fulldyrka mark.

Gjennomsnittlig beiteperiode: 110 dager fra desember/januar til medio april

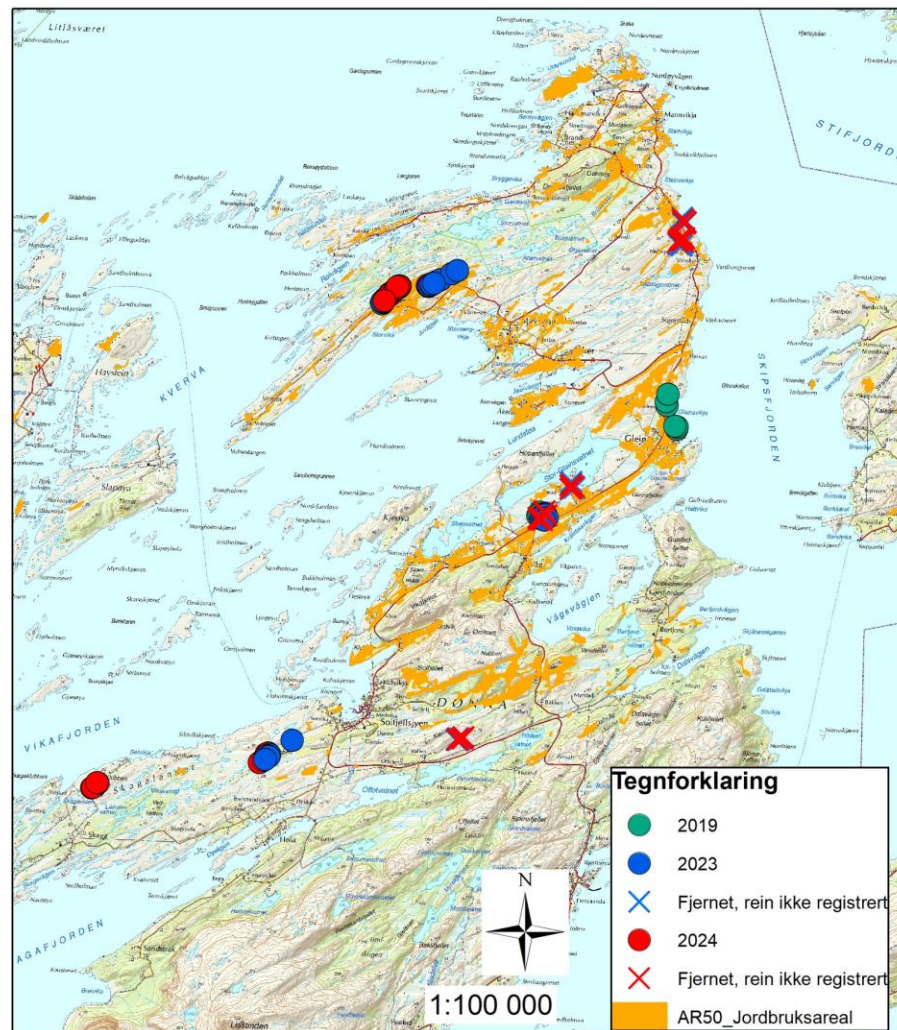
Gjennomsnittlig beitetrykk: 310 dyr; dvs en rein pr. 240 daa eller ett dyr pr. 34 daa jordbruksareal.

Reindriftsutøver praktiserer drifta i henhold til sine egne tradisjoner

Området beites også av annet hjortevilt

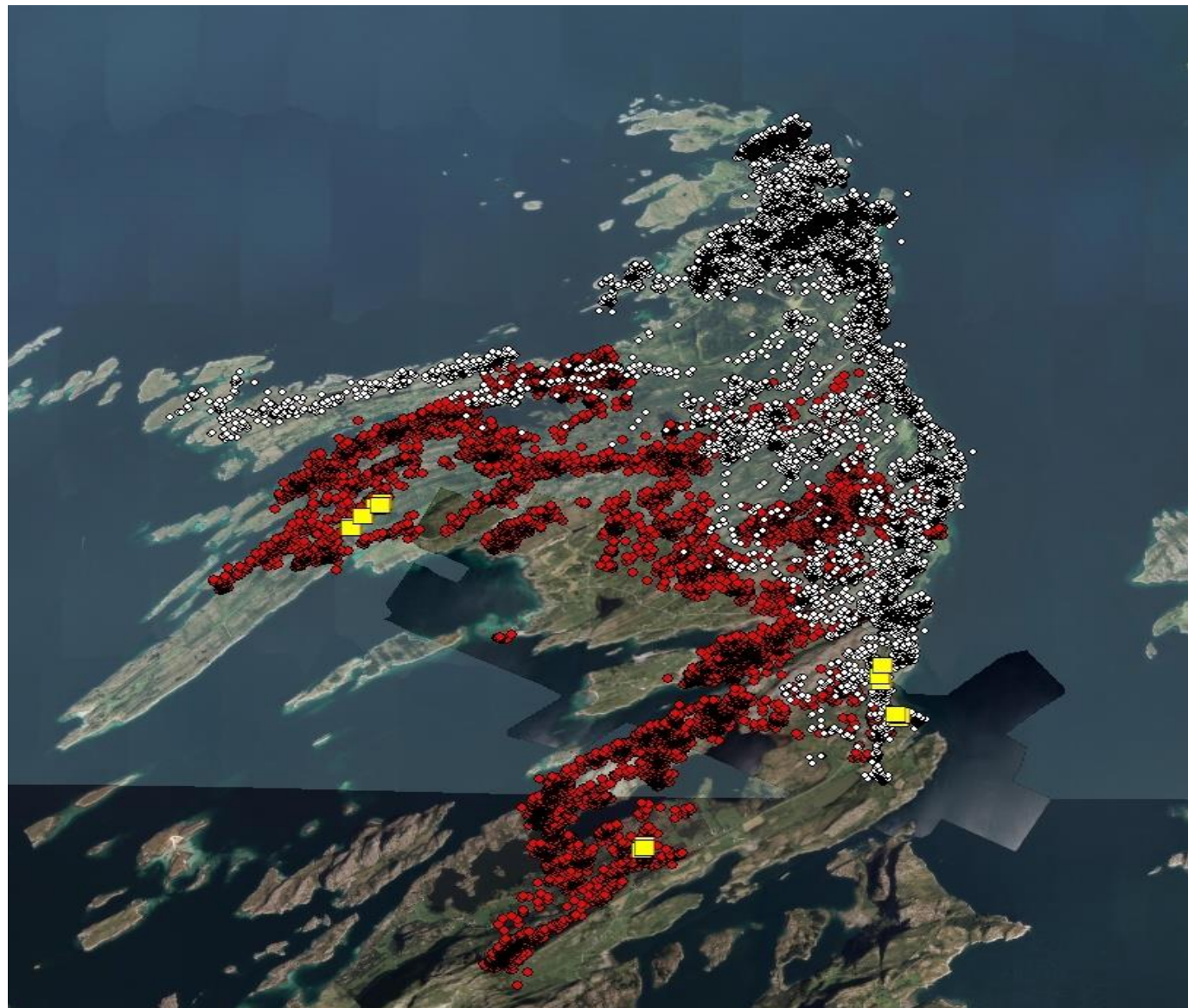
Tredelt prosjekt opprettet høsten 2018:

- Avlingstap fra beiting undersøkt i alle år.
- Reinens områdebruk studert i 2019.
- Effekt av sparke og graveskader utredet i 2024
- Studieperiode: 2019, 2023 og 2024

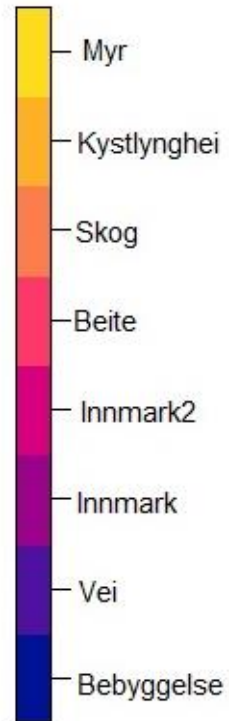
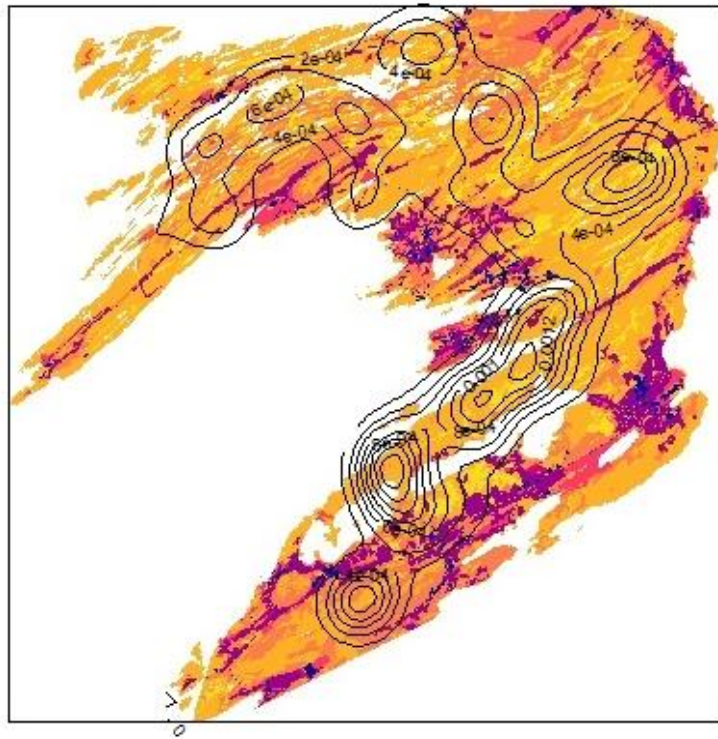

Reinsdyras områdebruk:

300 dyr på beite fra 9 des. 2018-
22. april 2019 hvorav 30 dyr
med GPS loggere

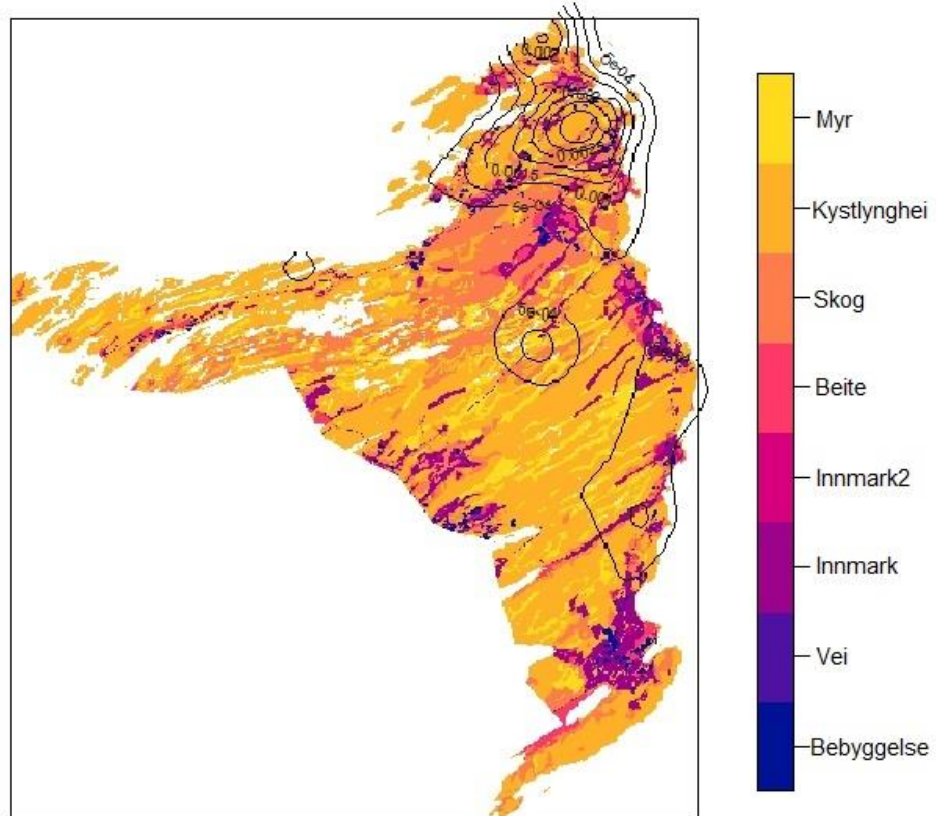
Reinens områdebruk i vinterperioden (19 februar-3 mars):

Estimert preferanse for naturtyper i vinterperioden:

<u>Naturtype</u>	<u>Estimat</u>
Myr	3.47
Kystlynghei	3.34
Fulldyrka mark	2.64
Beitemark	1.83
Bebyggelse	-11.05

Vårperiode (5-20 april):

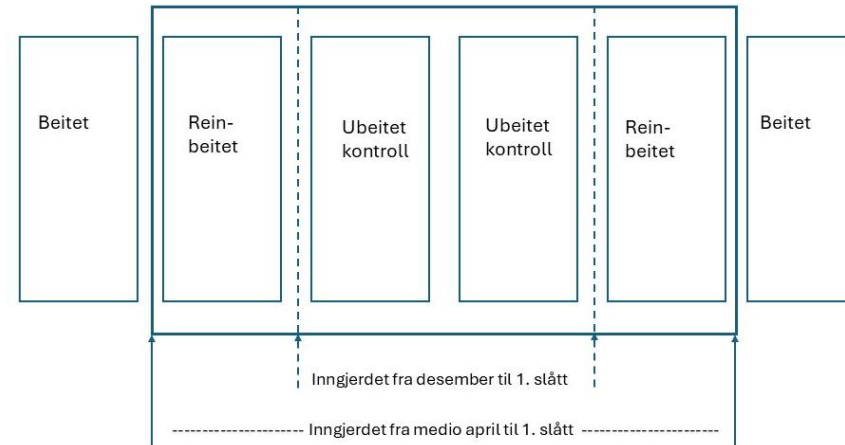
Estimert preferanse for naturtyper i vårperioden:

<u>Naturtype</u>	<u>Estimat</u>
Fullyrka mark	0.91
Kystlynghei	0.73
Beitemark	0.08
Bebyggelse	-8.07

Avlingstap etter beiting i fulldyrka eng

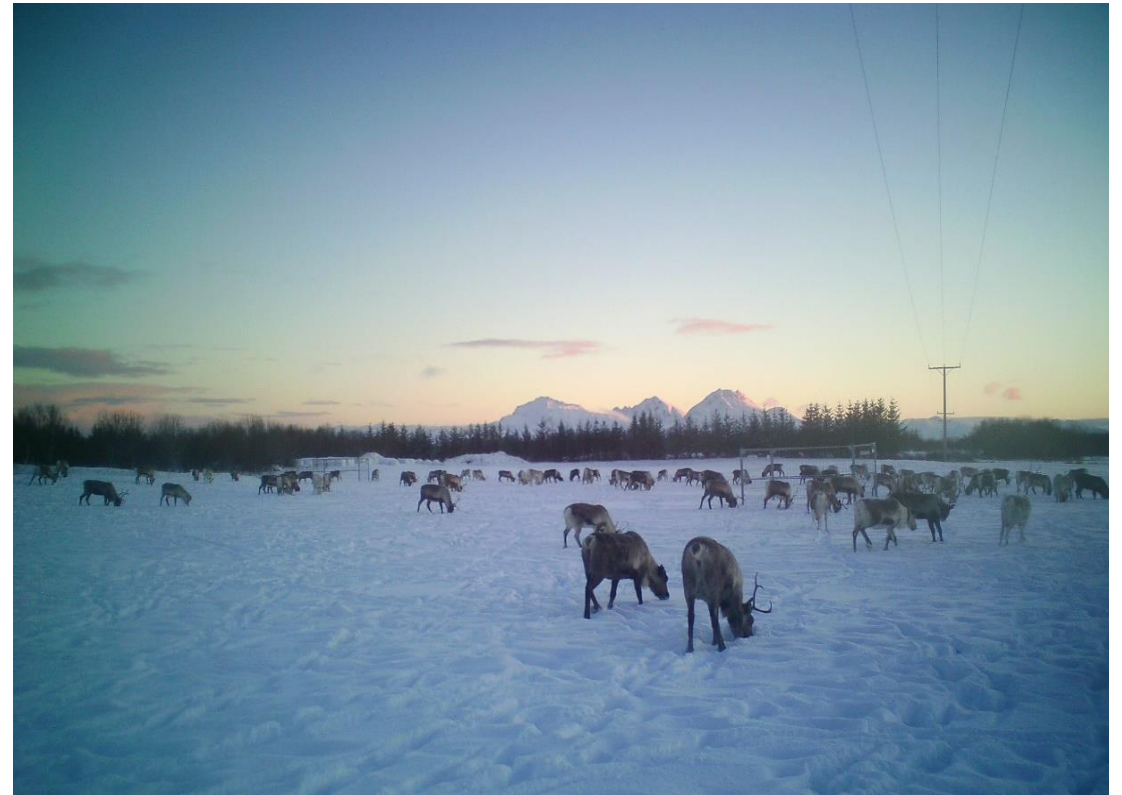
Metode:

- Inngjerding etablert samtidig med at rein ble tilført til Dønna
- Tre behandlinger, to typer inngjerdinger; en stor og en liten
- All avling høstet ved 1. slått, veid og tørket i tørkeskap
- I alt 183 forsøksruter
- Besøk av rein og annet hjortevilt dokumentert med ett eller flere viltkamera ved alle forsøksfelt

Bilder fra viltkamera

Også annet hjortevilt ble registrert i viltkamera

Time 53°F11°C ○

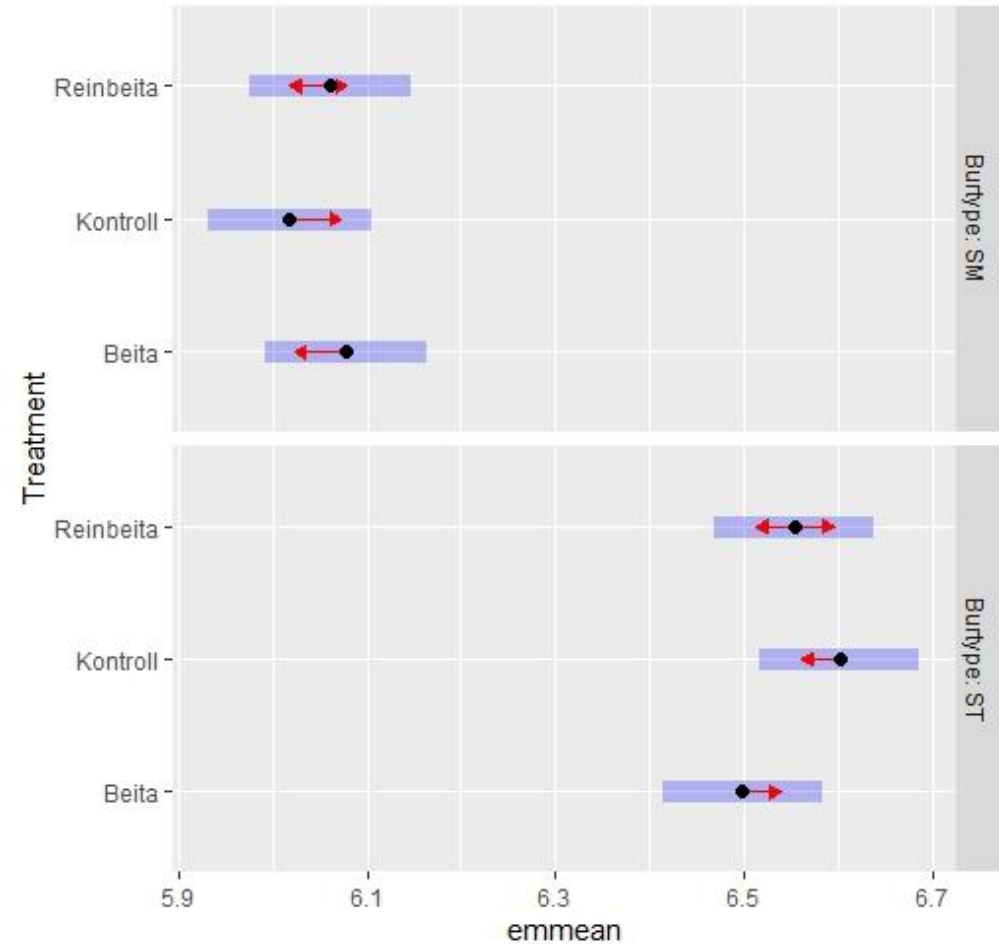
01-27-20

Camera Name 41°F5°C ●

Resultat:

- Ingen signifikant effekt på avling av at rein beiter på Dønna slik reindriffta ble praktisert i prosjektperioden
- Ikke mulig å påvise fordeler eller ulemper med ulikt ruteareal, men større ruter gir mer realistisk avlingsnivå
- Svak signifikant avlingsreduksjon fra annet vilt i store bur

Effekten av grave/ sparkeskader fra rein på grasavling

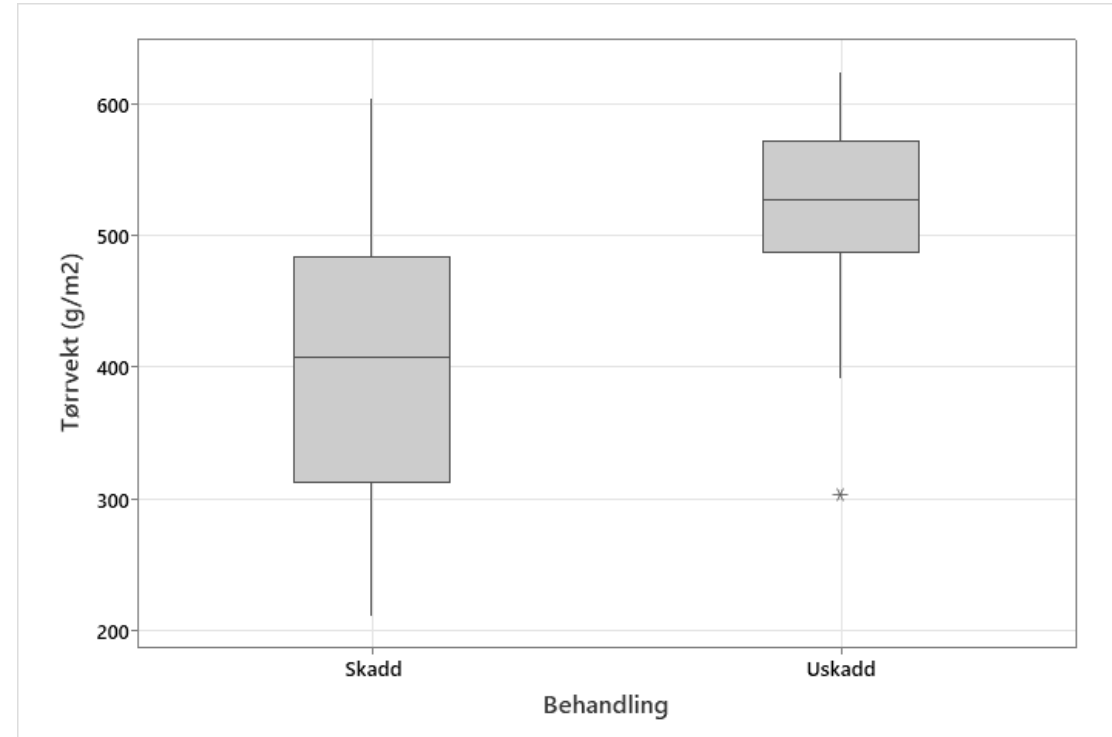
Metode:

- Et antall graveskadde områder og et tilsvarende antall uskadde ble registrert i april 2024 med presisjons-GPS.
- I alt 60 slike punkt ble målt inn fordelt på tre skifter. Dessverre gikk ett skifte ut før slått.
- Resterende ruter høstet til 1. slått og veid.
- Skadeomfang i skifter som helhet ble registrert med drone i april
- Dronebilder ble rektifisert og piksler kodet med skadd/ikke skadd for beregning av skadeomfang

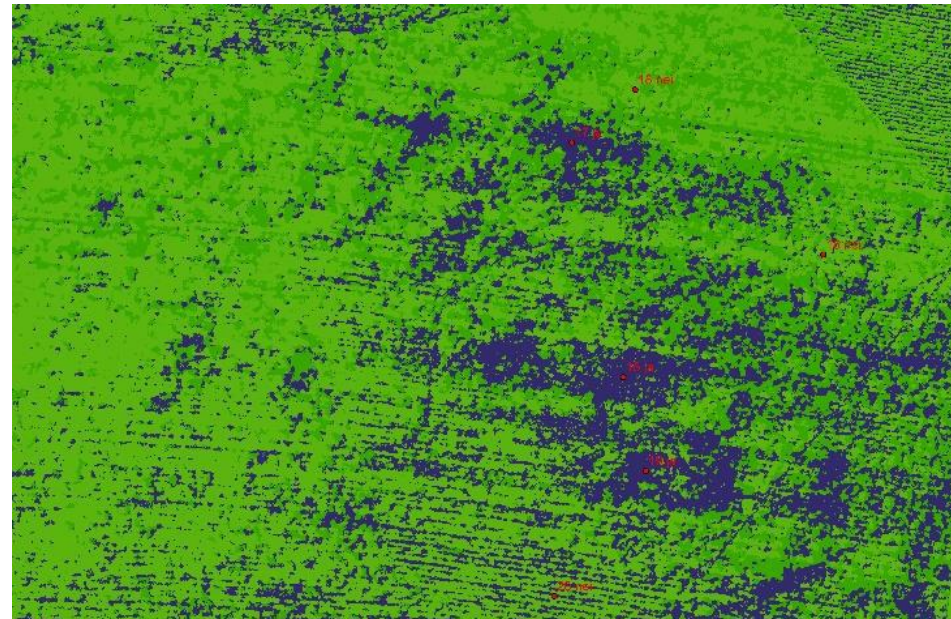
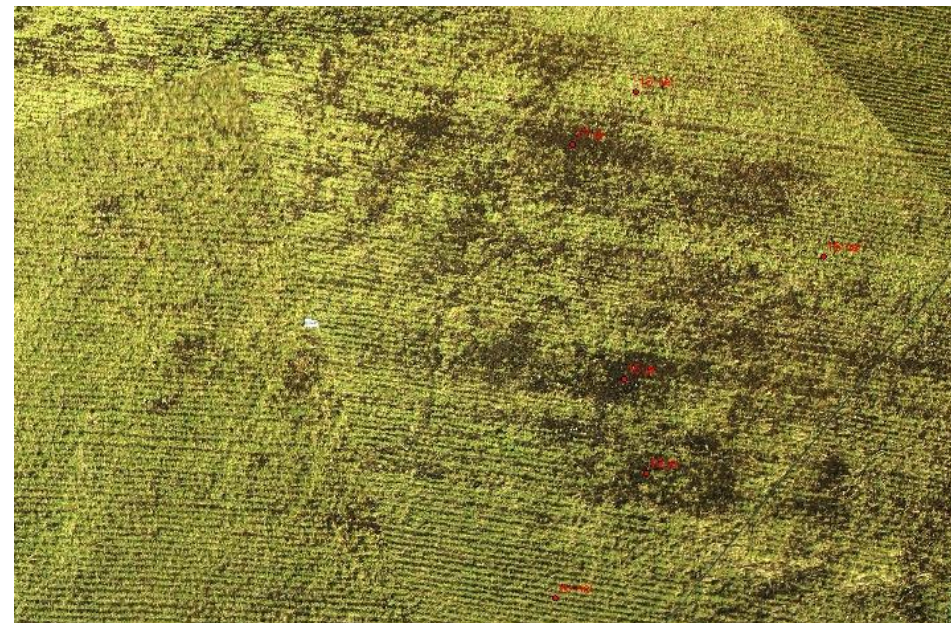
Resultat:

- Gjennomsnittlig avlingstap i skadde områder er 113.5 g/m²
- Dette tilsvarer et avlingstap på 22 %
- Kraftigst berørte områder hadde et avlingstap på 24%

Avlingstap i skifter som helhet fra kodede dronebilder:

- I alt 24 m² skadd fra graving, dette er 0.4% av skiftets størrelse
- Antatt avlingstap 2.7 kg TS. Dette utgjør 0.06% av totalavling
- Øvrige skifter henholdsvis 2.6 og 4.1 kg TS

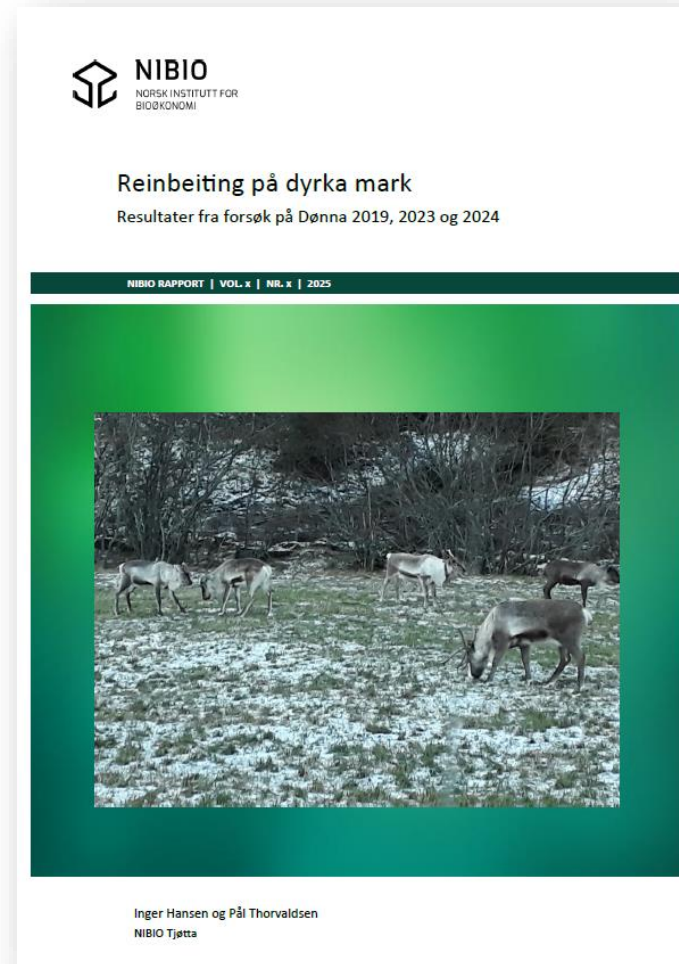

Konklusjoner:

- Ikke signifikant avlingstap forårsaket av reinbeiting under gjeldende beiter regime på Dønna
- Rein viste relativt klar preferanse for beite i myr og kystlynghei i vinterhalvåret og svak preferanse for fulldyrka mark om våren
- Grave og sparkeskader gir lokalt avlingstap i berørte områder, men omfanget var ikke stort nok til å gi vesentlig reduksjon i avling i skiftet som helhet
- Grave og sparkeskader kan redusere kvaliteten i grasavling og gi økt behov for fornying av eng fordi ugras kan få større forekomst

Videre lesing:

<https://hdl.handle.net/11250/2759750>

<https://hdl.handle.net/11250/3188862>